

DONACIÓ

SANT MARTÍ DE MALDÀ, 20.7.97

És sempre un goig tornar als orígens. Tornar a Sant Martí és per a mi sempre un retrobament amb anys feliços i amb moments dramàtics, però més amb els feliços.

Ja formo part d'aquell grup de persones que podem dir que són supervivents, dels quals en queden pocs. Si faig memòria dels amics d'infant amb qui havia tingut tracte de petit, aquí o a Lleida, un bon grapat s'han quedat pel camí, com podria haver-m'hi quedat jo.

I dic i explico tot això perquè precisament la distància entre generacions és tanta. Tota la població de la vila, el seu cens, és nou, de la meua generació queden els quatre, ho he dit abans, supervivents. I sóc un perfecte desconegut per als joves, que són la majoria. Tant més que fa ja trenta anys llargs que vam vendre les darreres terres i la casa que havien estat de la família. El meu repadrí va baixar de Montblanquet, que és el poble originari de la família, per casar-se i establir-se a Sant Martí, a mitjan segle XIX, i va ocupar la casa del portal de Tàrrega. Allí va viure sempre el meu padrí, i poca cosa més vam retocar-hi el meu pare o nosaltres. El pare només va viure a Sant Martí fins als quinze anys i els set darrers de la seva vida: però el fet de residir amb la família a Lleida feia que les meves vacances d'estiu i alguna Festa Major de novembre jo les passés al poble. I que estigués encantat amb el seu paisatge i la llibertat que hi trobava. Sinogues, Domenge, Plans, Resselans, Fogonussa, els Bonpassos, el Molí'l Roquet, el camí de Vilanova i la serra de Maldà, noms apresos des de ben petit. Excursions en bicicleta amb lo Celestino de ca la Pubilleta i l'Andreu del Tito, bromes de tots colors amb lo Ramon del Salut i el Pere'l Nunci, i'l Roc del Trilleta, converses profitoses amb la gent gran i de seny, com los meus parents de cal Traginer i els nostres veïns de carrer, de cal Jan, Trilleta, Glorieta, o Joanet, tots els de les Cacasses, fins a la Siseta, que tenia lo marit del poble de la

meua mare, i que era cec ; o els veïns de l'hort, els de cal Nofre, i riu avall els de cal Tomeu.

Jo era a Sant Martí la nit que van fer saltar pels aires la llesca de campanar, un dia abans del canvi de tropes al final de la guerra civil. Conservo encara el quadre que vaig pintar del campanar esquarterat.

Però no va ser el dibuix el que més vaig fer a Sant Martí aquells estius, i llargs mesos de guerra i postguerra, sinó escriure. Ca l'Eloi va ser un espai decisiu per al futur escriptor, que a les golfes o al terrat fresquíssim, els matins de serè, contemplant ara i adés com des de la bòbila o la Pleta del Duran fins a la ratlla del canal el sol esclatava pertot, s'entrenava en aquesta activitat ja des de principis de l'adolescència. I aquí, anys més ençà, mentre vam venir a passar caps de setmana i vacances amb la família actual, hi escriuria llibres sencers.

Per això, quan la tardor passada l'alcalde va anunciar-me que ,en la nova posada en marxa de la biblioteca, em convidava que la meua família donés llibres, no vaig dubtar pas un segon a dir que sí. Hauria volgut fer ofrena,entre ells, de tots els llibres escrits per mi,però en quaranta anys de professió alguns títols estan ja fora de mercat, exhaurits i més d'una editorial desapareguda.

Accepteu ,senyor batlle de la vila, aquestes desenes de llibres que amb tota la voluntat del món la meua família i jo oferim a la Biblioteca amb el desig que siguin agradables i profitosos a la gent de Sant Martí.